

PÄRNJÕE RAAMATUKOGU 90

Asutajaliikme Maria Glinskaja mälestuste järgi on Aluste raamatukogu asutamisaasta 1921, kuid ametlikus passis 1929. Sõjaajast on järele jäänud köidetud ja poollagunenud nimestik. Raamatukogu on palju kolinud: olnud mitmel korral koolimajas, külanõukogus, Aluste kolhoosi kes- kuses, Lepiku ja Posti talus, Massu tellisetehase hoonetes, Sikanas, Pärnjõe sovhoosi kontoris, uues kauplus-söökla majas, mis tänaseks on lam- mutatud, aastast 1984 kortermajas, mis samuti mõned nädalad tagasi lammutati. Viimased 22 aastat asub raamatukogu kortermajas Sireli. 2005. a oli raamatukogus remont, aastatel 2016-2017 sai raamatukogu uue mööbli ja põranda remondi.

1. oktoobril 2007. a nimetati Aluste raama- tukogu ja Aluste rahvamaja ümber Pärnjõe ra- matukoguks ja Pärnjõe rahvamajaks. Aastate jooksul on olnud mitmeid töötajaid – pikemat aega Helmi Virkus, Jutta Raba, Asta Järveski, Laine Rungi-Adamssoo, Sirje Sõnajalg, lühemat aega Mall Hüvenen, Tiina Kivimäe, pedagoogid Ivi Nuut ja Marget Privits. 2002. a jaanuarist on raamatuko- ghoidjaks Epp Abel-Kont.

Teeninduspiirkonnas on kümme küla: Alli- kõnnu, Aluste, Luuri, Massu, Pärnjõe, Reinu- murru, Sikana, Vaki, Viluverve, Ünnaste. Lugejaid hetkel üle 200, neist lapsi 60, raamatufond üle 6000 eksemplari. Ajalehti-ajakirju laenutatakse rohkem kui raamatuid. Aktiivselt kasutatakse Ra- matukogude Vahelist Laenutust (RVL).

Avalik Interneti Punkt (AIP) on elanike kasu- tada aastast 2002, raamatukogu tööprogramm URRAM 2007. a jaanuarist. Selle eest, et meil internetiteenused alati kättesaadavad oleksid, hoo- litseb infotehnoloogiaspetsialist Enn Lossmann. Kui 17 aastat tagasi oli interneti kasutamise järje- kord lausa kaks nädalat, sest arvuteid on ju ainult üks, siis tänasel päeval enam järjekorda ei ole.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt väljakuu- lutatud lasteraamatu ettelugemispäev oktoobris on väga oodatud sündmus, toimub järjepanu juba 25 aastat. Siis saab huvitavat lugu raamatust ette lugeda, joonistada või meisterdada, lastelaule kuu- lata ja muidugi maiustada. Samuti toimub iga kahe aasta tagant NUKITSA konkurss ehk 7.-16. a laste küsitlus, kus selgitatakse välja parim lastekirjanik ja lasteraamatukuntnik. Järgmisel aastal on juba XV NUKITSA konkurss 2018-2019. a ilmunud laste- raamatute esmatrükidest. Pärnjõe raamatukogu lapsed on alati aktiivselt hääletamises osalenud.

Epp Kont on Pärnjõe raamatukogus töötanud ligi 18 aastat. Foto Õie Kuusk

Traditsiooniline ja populaarne on valla ra- matukogude lugejate ühisekursioon, mille korraldamine sai alguse 20 aastat tagasi ehk aastal 1999. Igal aastal on organiseerijaks erinev raamatukogutöötaja. Olles töötanud ka Kaisma raamatukogus, siis sealsete lugejate ettepanekul ja Vändra Vallavalitsuse toetusel organiseerisin esimese ekskursiooni Eesti Rahvusraamatukokku ja Tallinna Botaanikaaeda ning teise ekskursiooni August Kitzebergi muuseumi Viljandimaal. 2003. a valmis uus uhke raamatukogu Pärnus, mis on kena nii seest kui väljast, loomulikult külastasime kultuuritemplit. 2008.a.4-tunnine giididega eks- kursioon Kihnu. 2012. a Haapsalu Piiskopilinnus, promenaad, Kuursaal, Rannarootsimuuseum, Keraamikakoda Tigukass ning Ants Laikmaa majamuuseum Kadarpi külas. 2017. a AHHA Teaduskeskus Tartus, Mänguasjade muuseum, Võrtsjärve ääres Limnoloogiajaam ja parvesõit järvel. Jääme huviga järgmist hooaega ootama.

Ootamatult sai populaarseks 2018. aasta novembris alguse saanud mälumäng täiskasva- nutele ja lauamälumängu „Eesti Vabariik 100“ (kokku kolmes osas) jätkasime sellel aastal. Lisandus „Doominomälu – mäng“ (kahes osas) ja oktoobris „Laulu- ja tantsupidu „Minu arm““. Uus mälumäng toimub juba 2. detsembril.

Vabal ajal saab raamatukogus kabet mängida. Huvitavaid näitusi ja uudiskirjanduse tutvusta- misi külastajatele on aastaringselt.

Meie kodukandi inimeste tegemisi on talle- tatud ajalehtede artiklitest koostatud koduloo- mappi. Raamatukogu elust-olust saab ülevaate kroonikatest. Raamatukogu on koht, kuhu tul- lakse nii õppima kui meelt lahutama.

Raamatukogus on külasteks olnud koha- likud: näitleja-luuletaja Elle Eha-Are ja õpeta- ja-luuletaja Aino Michelson, samuti Pärnumaa kirjanikud Margit Peterson ja kahel korral Heli Künnapas.

Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks avastasime meie piirkonna rikast kultuurilugu – toimusid kultuuriloolised retked Vändra alevis ja vallas. Pärnjõe-Viluverve piirkonnas oli giidiks Aime Auksmaa, toimekonnas abilisteks Heli Mäeorg, Helje Karro, Väino ja Epp Kont, peakorraldajaks Monika Jõemaa.

Koostöö Pärnjõe Kooli, lasteaia „Naerulind“, Pärnjõe rahvamaja, naaberramatukogude ja -rah- vamajadega, Pärnu Keskraamatukoguga on alati meeldiv ja sõbralik. Kohalik omavalitsus toetab raamatukogu ettevõtmisi.

Aitäh kõigile õnnitlejatele, kes olid tulnud Sil- ver Sepa kontserdile ja sünnipäevapeole. Tänu OÜ Nugise Kaubandusele, Monika Jõemaale, Maarja Mägilile toimekonnaga, Marko Tõnissaarele, Väino Kondile ja kõikidele abilistele.

**Põhja-Pärnumaa Raamatukogu
Pärnjõe haruraamatukogu
raamatukoghoidja Epp Kont**

Pühendus

Pärnjõe Raamatukogule tema 90. sünnipäeval

*Kui olin väike – olid teine kodu,
mu lapsemeele päikest täis oas.
Siin seisis riulitel raamatute rodu,
kust laps sai tiivad unistuste jaoks.*

*Nii palju ilu, headust, elutõde
ta luges kokku hämaramail õil.
Suur Võluvägi, lummas vana hõbe,
see lapse hinges sala mandri löi.*

*Kui miski tegi koolis murelikuks,
siis ainsaks sõbraks ikka raamat sai.
Et raskusi on igal surelikul,
mul ütles raamat: „Sina võitle vaid.“*

*Nii avanesid silmad, ärkas ootus,
et õppijale ikka leidub tee ...
Mu hinge asus leidmine ja lootus,
et elus kauneim alati on ees ...*

*Nüüd hallipäine – tänan Sinu tarkust,
sest teenitud saab lugejale vaev.
Siis raamatutest õppisin ma vaprust,
et sihti teades – laineil püsib laev.*

Tänu ja austusega Elle-Eha Are
3. novembril 2019. aastal Pärnjõel

Oskar Markus Kevade ja Jaan Kirss

Maakondlik külapillimeeste kokkutulek

24. korda toimus MAAKONDLIK KÜLA- PILLIMEESTE KOKKUTULEK Pärnu-Jaa- gupi Rahvamajas. Nagu päevajuht Jaan Kirss kohe sündmuse alguses ütles, siis tasub juba mõelda järgmise ehk juubeliaasta kokkutule- kule. Nagu ikka, pole sel peol kunagi kindlat päevakorda, vaid kõik sünnib siin ja praegu. Nii läks ka sellel korral. Päeva avas Pärnu-Jaa- gupi Rahvamaja puhkpilliorkester „väiksema koosseisuga“. Jakob Kaunissaare juhtis väge- sid lugude ja n-õ takti kätte andmisega. Nagu enamusel aastatel on meil peale maakonna pillimeeste ja -naiste ka naabervaldadest pil- limängijaid. Sel korral olid kaugematest koh- tade esindatud Lihula ja Haapsalu.

Enamasti saali tagaseina toetades mõtlen ikka ja jälle, et just see sündmus on aastas see, mis toob maja n-õ puupüsti rahvast täis ja mis siis sellisel sombusel sügispäeval ikka pare- mini kõrva paitaks kui elav muusika ja väga sõbralik õhustik. Kõige vanemat esinejat sel korral välja selgitama ei hakanud, aga kõige nooremad olid kaks 13-aastast tublit noort, kes mitte kohe kuidagi ei taha koju jääda, vaid hea meelega tulevad teiste pillimeestega koos musitseerima.

Päeva juht Jaan Kirss võttis päeva kokku: „On näha, et kohalikele inimestele läheb sel- line mitmekülgne ja ka üllatusi pakkuv esine- mine korda ja tegelikkuses meeldib kogu päev

ka esinejatele. See, et kaugemaltki tulla- kse, on ju sellest kindel märk. Pärast kontserti tulid minu juurde paljud inimesed ja rääkisid, kui tore kõik oli. See, et pillimehed saavad kokku ja räägivad omi jutte, on samuti väga tore. Hariv ning kasulik oleks, kui kohalikud noored ja ka muusikaõpetajad oleksid olnud kohal. Minu arvamus on see, et pillimängu ja ka laulmise õppimine on üks asi. Teine, aga veel olulisem, on esinemise õppimine. Aktiivne peab olema, muidu oled mugavus- tsoonis põhitegija.“

**Gerda Mölder
Pärnu-Jaagupi Rahvamaja
juhataja-kultuurijuht**

Kokkuvõte novembrikuu vallavolikogu istungist

Põhja-Pärnumaa vallavolikogu I koosseisu 27. istung toimus 20. novembril 2019. a Põhja-Pärnumaa vallamajas Pärnu-Paide mnt 2, Vändra alev.

- **Võeti teadmiseks Põhja-Pärnumaa valla 2019. a eelarve III kv täitmise aruanne ja seireanalüüs.**
- **Lõpetati Põhja-Pärnumaa valla 2019. aasta II lisaeeelarve I lugemine.** Parandusettepanekute esitamise tähtjaks määrati **1. detsember 2019. a.**
- **Vaadati üle Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ tegevuskava ning otsustati muudatusettepanekuid mitte teha.**
- **Maaomaniku taotluse alusel tunnistati kehtetuks Halinga Vallavolikogu 20.09.2017 otsus nr 23 „Kuulilaskmise laskepaiga rajamiseks kirjaliku nõusoleku andmine“.**

Ülle Vapper
Volikogu esimees
e-mail: ylle.vapper@pparnumaa.ee

Videosalvestusi istungitest on võimalik vaadata valla kodulehelt aadressil: www.pparnumaa.ee

Valla koduste laste jõulupeod

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus tagab lastele 2019. a jõulupakid järgmiselt:

1. valla õppeasutuste, sh lasteaedade nimekirjas olevad lapsed kuni 9. klassini;
2. lasteia nimekirjas mitteolevad lapsed, kui lapse rahvastikuregistrijärgne elukoht on Põhja-Pärnumaa vald;
3. väljaspool valda õppeasutuste, sh lasteaedade nimekirjas olevad lapsed kuni 9. klassini, kui lapse rahvastikuregistrijärgne elukoht on Põhja-Pärnumaa vald. Need lapsed saavad jõulupaki oma piirkonna halduskeskusest (Tootsi, Vändra ja Pärnu-Jaagupi) kuni 31. detsembrini 2019.

Valla koolide ja lasteaedade lapsed saavad jõulupaki lasteaedade ja koolide jõulupidudel.

Kodused lapsed (lasteaia ja koolis mittekäivad) saavad jõulupaki oma elukoha järgse piirkonna jõulupidudel, mis toimuvad järgmiselt:

1. **Pärnu-Jaagupi Lasteaia Pesamuna 6. detsembril kl 10.00** (piirkonna moodustavad Pärnu-Jaagupi, Anelema, Eametsa, Eerma, Enge, Ertsma, Halinga, Kangru, Lehu, Loomse, Tarva, Mõisaküla, Põõravere, Salu, Soosalu, Tõrdu, Tühjasma, Valistre);
2. **Libatse Lasteaia-algkoolis koos kooli- ja lasteaialastega 18. detsembril kl 16.30** (piirkonna moodustavad Libatse, Aasa, Altküla, Arase, Kaelase, Kodesmaa, Langerma, Lehtmetsa, Oese, Pallika, Rukiküla);
3. **Vahenurme Lasteaed-algkoolis koos kooli- ja lasteaialastega 19. detsembril kl 16.00** (piirkonna moodustavad Vahenurme, Eense, Helenurme, Kablima, Kuninga, Maima, Mäeküla, Naartse, Pereküla, Pitsalu, Roodi, Sepaküla, Sõõrike, Vahenurme, Vakalepa, Vee);
4. **Vändra Lasteaia Mürakaru majas 16. detsembril kl 10.00** (piirkonna moodustab Vändra alev ja Suurejõe lähikülad Rätsepa, Suurejõe, Kaansoo, Kirikumõisa, Kose, Leetva, Lüüste, Mustaru, Säästla, Tagassaare, Veskisoo, Võiera);
5. **Kadjaste Vabaajakeskuses 21. detsembril kl 11.00** (piirkonna moodustavad Kadjaste, Kalmaru, Kurgja, Mäara, Oriküla, Rae, Rõusa, Samliku);
6. **Vihtra Külakeskuses 20. detsembril kl 17.00** (piirkonna moodustavad Vihtra lähikülad Vihtra, Kullimaa, Rahnoja, Venekuusiku);
7. **Kergu Lasteaed-algkoolis 20. detsembril kl 17.00** (piirkonna moodustavad Kaisma, Kergu, Metsaküla, Metsavere, Rahkama, Sohu, Kõnnu);
8. **Võidula Mõisas koos piirkonna eakate jõulupeoga 8. detsembril kl 13.00** (piirkonna moodustavad Võidula ja Kobra);
9. **Pärnjõe Koolis 19. detsembril kl 19.00** (Piirkonna moodustavad Pärnjõe, Allikõnnu, Aluste, Luuri, Massu, Reinumurru, Sikana, Vaki, Viluvere, Ünnaste);
10. **Tootsi Lasteaed-Põhikoolis 19. detsembril kl 18.00** (Piirkonna moodustab Tootsi alev).

Rõõmsaid jõulupühi!

Suurpered, ootame teid MTÜ liikmeks

Juba peaaegu 26 aastat tegutsenud vabatahtlik ühing MTÜ Pärnumaa Lasterikkad koondab enda alla peresid, kus leibkonnas on vähemalt 3 kuni 19-aastast last ja/või kuni 26-aastased statsionaarsed õppes õppivad või ajateenistuses olevad noored.

Põhja-Pärnumaa vallast on hetkel liitunud peresid 28. Kõige suuremate laste arvudega peresid on 5.

Ühing koondab enda alla peresid, kellel on soovi ja tahe koos läbi toredate koolituste, tegevuste ja ühisürituste aega veeta ja anda ka omapoolne panus vabatahtlikuna liidu tegevustes. Ühing vahendab Soomest tulevat toiduabi ja korraldab aastas 2-4 koolitust. Sellel aastal on olnud nt käsitööring/koolitus, kus taaskasutatud materjalidest valmistatakse toiduabi pakkimiseks toidukotid, lisaks on kohe-kohe tulemas nukkude meisterdamise töötuba.

Ühingul on neli korda aastas kindlad üritused: emadepäev, isadepäev, suvepäev

ja jõulupidu. Nendest kõikidest üritustest on hea ülevaade ka meie kodulehele: www.lasterikkad.ee/parnumaa/

Igakuiselt oleme vastavalt aastaajale või kalendritähtpäevadele teinud tegevusi kontori ruumides, mis asuvad Pärnus Kuninga 34, või läinud toast välja erinevatesse maakonna nurkadesse uudistama, mis seal põnevad leidub.

Iganädalaselt on ühingu ruumid avatud kolmapäeviti kell 10-18, selle aja sees võib tulla vaatama ka meie riiete tuba, mis igakuiselt uuendab sortimenti ja annab peredele võimaluse saada tasuta riideabi. Ühingu ruume on võimalik kasutada ka väikesteks sünnipäevapidudeks.

Samuti vahendame aastas mitmeid suurüritusi, mida korraldab Eesti Lasterikaste Perede Liit, mille tegevusi saab näha nende kodulehelt: www.lasterikkad.ee

Kui tunned, et soovid olla üks meie liikmetest, siis on sul võimalus täita avaldus

meiega liitumiseks perekaart.ee lehel ning korraga täita avaldus nii liikmeks astumiseks kui ka soetada endale perekaart, mis annab sulle väga palju soodustusi erinevates eluvaldkondades.

Arvestama peaksid sellega, et ühing toimib liikmemaksudest ehk et ühekordne sisseastumistasu on 36 € ja liikmemaks terve aasta peale on 36 €, aga see sõltub muidugi sellest, millises kuus sa meiega liitud.

Hea Pärnumaa suurpere, me ootame sind enda liikmeks, et koos argimuredega rinda pista, ühiselt vahvaid üritusi väisata ja olla valmis ka sulle erinevates eluvaldkondades abi osutama.

Kui soovid veel enne liitumist lisainformatsiooni, helista julgesti telefonil 59818001 või kirjuta meile parnumaa@lasterikkad.ee

MTÜ Pärnumaa Lasterikkad juhatus

Head Põhja-Pärnumaa vallas tegutsevad ettevõtjad

Koostöös Töötukassa ja MTÜ Pesapuuga on meil hetkel Pärnu-Jaagupi piirkonnas käimas pikaajaliste töötute tööpraktika. Selle raames abistatakse inimesi nelja kuu vältel tööturule uuesti sisenemisel, tööharjumuse tekkimisel, tööoskuste parendamisel jne. Tööpraktika eesmärk on anda inimesele tööle saamiseks vajalik praktiline töökogemus ning täiendada tööandja juures oma ametialaseid oskuseid ja teadmisi. Töötukassa pakub tööandjatele erinevaid võimalusi (nt sotsiaalmaksu tasumine, juhendamine töökohal, palgatoetus jne) soodustamaks nende kaasamist tööturule.

Sellega seoses võtavad tööotsijad erinevate kohalike ettevõtjatega ühendust ning soovivad end tõestada tööturul. See on hea võimalus ettevõtjatele anda enda piirkonna inimestele tööd kohalikus kogukonnas.

Külli Karits
sotsiaaltööspetsialist
53284626,
kylli.karits@pparnumaa.ee

Pärnumaa vapimärgi kandidaatide esitamine

Pärnumaa Omavalitsuste Liit ootab ettepanekuid inimeste kohta, kes on väärilised kandma Pärnumaa kõrgeimat autasu – Pärnumaa vapimärki.

Pärnumaa vapimärk on asutatud Pärnumaale osutatud teenete tunnustamiseks. Vapimärk omistatakse isikutele, kes oma silmapaistva töö ja tegevusega on oluliselt kaasa aidanud Pärnumaa arengule, sealhulgas väljapaistvate saavutuste eest spordis ja kultuuris.

Ettepanekud Pärnumaa vapimärgiga autasustamiseks palume esitada hiljemalt 31. detsembril 2019 Pärnumaa Omavalitsuste Liitu e-posti aadressil: pol@pol.parnumaa.ee

Teenetemärgi andmise ettepanek peab sisaldama isiku, kelle kohta ettepanek tehakse, ees- ja perekonnanime, sünniaega või isikukoodi, teene kirjeldust ja kontaktandmeid.

Kristel Ernits
Pärnumaa Omavalitsuste Liit
kristel@pol.parnumaa.ee
+372 5566 9353
www.pol.parnumaa.ee
www.parnumaa.ee

KÄSITÖÖLAAT VILNIUSES – KASIMIRI LAAT

06.-08.03.2020

Leedu kaitsepühak prints Kasimir kutsub käsitööhuvilisi külastama kevadist Vilniust. Igal aasta märtsi esimesel nädalavahetuse toimub Leedu suurim käsitööliste kokkusaamine Kaziuko Muge, kus on võimalik osa saada nii kohalikust pärimuskultuurist kui ka tänapäevasest moodsast Leedu kunstist. Rikkalik kultuuriprogramm, ohtralt käsitöömeistrite aegumatut toodangut ja talutooteid teevad üritusest ühe Vilniuse märtsikuu tähtsaima sündmuse.

REISIKAVA:
Reede, 06.03.2020
Väljasõit Tõstamaalt 8.00, Vändrast 8.00, Kilingi-Nõmmest 8.00, Torist 8.30, Audrust 8.30, P-Jaagupist 8.30, Pärnust 9.00, Uulust 9.30, Häädemeestelt 9.45.

Sõidame läbi Läti ja Leedu. Teel külastame Šiauliai lähedal asuvat Ristimäge. Arvatakse, et esimesed ristid pandi mäele peale 1831. aasta ülestõusu. Nüüdseks on populaarses turismisihkogas riste üle mitmesaja tuhande. Aastal 1993 külastas Ristimäge paavst Johannes Paulus II.

Bussis avame ainulaadse käsitöö töötoa, kus kõik huvilised saavad soovi korral reisi vältel midagi oma kätega valmis meisterdada. Vilniusesse jõudes majutume hotellis Holiday Inn Vilnius. Esimene võimalus Leedu pealinnaga iseseisvalt tutvust teha.

Laupäev, 07.03.2020
Hommikusoök hotellis. Päeva veedame Vilniuse vanalinna tänavatel toimival käsitöölaadal. Lisaks kõigele muule põnevale tasub kodustele kaasa osta muginukaseid – südamekujulisi kaunistatud meekooke ja verbosid – leedukate traditsioonilisi kuivatatud lilledest, taimedest ja viljapeadest valmistatud kimpe. Paralleelselt saab end kurssi viia ka vanalinna vaatamisväärsustega. Kell 16.00 sõidame bussiga Vilniuse IKEA-sse. Buss väljub hotelli eest.

Pühapäev, 08.03.2020
Hommikusoök hotellis. Kl 10.00 asume tagasiteele. Enne Vilniusest lahkumist peatume Akropolis kaubanduskeskuses. Jätkub jalasirutuspeatustega sõit koju.

Hind: 199 €
Hind sisaldab:
• bussitransporti;
• hotellimajutust (kaks ööd) kesklinna hotellis kaheses toas koos hommikusöökidega;
• reisisaatja teenust;
• käsitöö töötuba bussis.

Lisatasu eest on võimalik tellida:
• majutus üheses toas
• reisikindlustus

Kohustuslik on reisile kaasa võtta ID-kaart või pass.
Info ja registreerimine hiljemalt 25.02.2020 info@venderloo.ee
tel +372 44 71 092 või +372 51 89 441
Tellimus muutub siduvaks peale ettemaksu 75 € tasumist 7 päeva jooksul arve väljastamisest.

Kogu reisimaksumuse palume tasuda hiljemalt 25.02.2020
Korraldaja jätab endale õiguse teha programmis muudatusi sõltuvalt meist mittelenevatest põhjustest.

Valla ettevõtjad said kokku ettevõtluspäeval

30. oktoobril kutsus vallavalitsus Vändra Kultuurimaja ettevõtjate päevale Põhja-Pärnumaa valla ettevõtjad. Üle kümne aasta kestnud traditsioon elab edasi ja pakub nii teavet kui võimalusi huvitavateks kohtumisteks.

Saabujaid tervitasid rändrestorani OÜ Kõõgiriütlid omanikud-kokad Eva ja Raido Soosaar tervitusjoogiga, milleks oli šampanjalikult kihisev ebaküdoonia-meelimonaad. Suupistelaualt võis valida eranditult kohalikest toorainetest valmistatud hõrgutisi: omaküpsetatud leiba-saia, tallemaksapasteeti, suitsu-ahvenamääret, kõrvitsa-kitsejuustukreemi, põldoahummust jne. Imeõhukesed manna- ja rukkilõhised, mida mitmed pidasid nende erilise kuju poolest lauakaunistuseks, osutusid hoopis maitsevateks suupisteteks. Omanäoline kohalike maitsete väljapanek tekitas külalistes palju küsimusi ja retseptisoove. Kokad ei viidanud ühelegi salastatud retseptile, vaid jagasid lahkelt soovitusi ja õpetussõnu.

„Meie vallas on uskumatult palju ettevõt- teid ja ettevõtjaid. Põhiline osa valla eelarvest tulebki läbi teie käte, töö ja teadmiste,“ tunnustas vallavanem Jane Mets oma tervituskõnes kokkutulnuid. Kõige suurema summa valla eelarvesse üksikisiku tulumaksust on panustanud MS Balti Trafo OÜ, kellele vallavanem andis üle tänukirja ja valla laualipu. Teisena pälvis tunnustuse valla parimat töötasu maksev ettevõtte OÜ Raja KT, kes on eelmise aasta jooksul oma töötajatele maksnud kõige kõrgemat keskmist palka.

Vandeadvokaat Jüri Raidla

Päeva peaesineja, Pärnu-Jaagupi juurtega vandeadvokaat Jüri Raidla Ellex Raidla Advokaadibüroost oli sõnastanud oma ettekande pealkirjaks „Riigireform jüripäeva ja mihkli- päeva pihtide vahel“.

2018. aastal asutasid 27 ettevõtjat kodaniku- algatusena Riigireformi Sihtasutuse, mis lõpetas tegevuse tänavu 14. mail. Sihtasutuse sisulist tööd

vedasid endine Riigikohtu esimees ja Euroopa Inimõiguste Kohtu liige Rait Maruste, õigusteadlane, advokaat ja Eesti Vabariigi põhiseaduse üks loojatest Jüri Raidla ning advokaat Kristel Urke.

„21. veebruaril 2019 kirjutasid kaheksa parlamenti kandideerinud erakonda meie initsiatiivil alla riigireformi ühismemorandumile. Selle esimene punkt ütleb, et riigireform on kõigi nende erakondade poliitiline prioriteet aastatel 2019-2023. Ja need memorandumi punktid on üks-ühele kandunud nüüdsesse koalitsioonilepingusse.

Jüri Ratase sai oma mandaadi tinglikult jüripäeval. Riigikogu otsuse eelnõu, mis liigub valitsuse tegevuskavast veidi eespool, võiks jõuda parlamenti mihklipäevaks ja sellest võiks saada riigikogu otsus jõuludeks 2019. Siis on loodetavasti järgmise aasta iseseisvuspäevaks küps olukord, kus riigikogu teeb valitsusele ettepaneku konkreetsete eelnõude koostamiseks,“ rääkis Raidla. Sihtasutuse arvates võtab riigireform aega 4+4=10 aastat, kaks valimis- tsükli ja natuke peale. Seega jõuaks praegune riigikogu esimeste oluliste eelnõude vastu võtmiseni ca aasta enne järgmisi valimisi.

„Pikas perspektiivis on vaja saavutada Eesti riigis kokkuhoidu. Kust mujalt saab see tulla, kui mitte riigireformist. Näiteks Holland saavutas halduskoormuse vähendamise kokkuhoidu 8,7 miljardit eurot. Kas Eestis tuleb haldusterritoriaalne reform „üks maakond võrdub üks omavalitsus“? Kindlasti tuleb, küsimus on ainult, et millal. Nende inimeste hulk, kes saavad ühemõtteliselt aru, et maakondlik omavalitsusstruktuur on Eestile ainuõige, on kolme aastaga tohutult kasvanud. Lätlased on

meile heaks eeskujuks, sest nemad teevad selle nüüd ära. Küllap teevad ka eestlased, siis on meil 15-20 maakonda, neli omavalitsuslikku linna ja maakondi juhib uuesti maavanem.“

OÜ Kõõgiriütlid – Eva ja Raido Soosaar – pidid palju kordi vastama küsimustele, mis esitati suupistelaual esmakordselt nähtud hõrgutiste kohta.

Raidla arvates aitavad uue struktuuri valutamale moodustamisele kaasa paljud eelmise haldusreformi ebaloogilised territoriaalsed lahendused, mis viisid nt Pärnu oma pindalalt maailma suurlinnade sekka.

„Ametnike arvu vähendamine ei ole meile eesmärk omaette. See on ühelt poolt meede koormava õigusloome vähendamiseks ja teiselt

poolt Eesti riigipidamise digitaliseerimise tulemus. Need on kaks asja, miks ametnike arv hakkab nii või teisiti vähenema. Saatsime uutele parlamenti pääsenud erakondadele ka vajalike otsuste ja seaduste eelnõud – detailsed teesid neljal leheküljel, mis tuginevad Riigireformi SA kontseptsioonile, lisatud oli ka seletuskirja kavand.“

Tartu Ülikooli rahvusvahelise ettevõtluse professor, akadeemik Urmas Varblane andis ülevaate teemal „Eesti majandus maailmama- janduse muutustes“. Akadeemik hindab Eesti majanduse tasakaalus olevaks ja peab vähe- tõenäoliseks, et järgmine majanduskriis saaks alguse Eestist. „Ohu märke ilmutab aga Ameerika ja Hiina kaubandussõda, sest tahame või mitte, otsapidi oleme ka meie sellega seotud. Kokkuvõtlikult on kahe suurima majandusega riigi vahelise kaubandussõja majanduslikud mõjud keerukad ja mõjutavad kogu maailma. Lihtsustatult rääkides kaasneb kaubandusbar- jäärade kehtestamisega paratamatult majandus-liku tõhususe langus.“

Valla IT-ettevõtja Martin Veeris tegi ette- kande teemal „Masinõppe rakendamine toot- misettevõttes“. Veeris alustas äritegevusega, olles ise 21-aastane. Tema äris alustamine jääb aastasse 1997 ehk aega, kus verivärske kapitalist juba oma esimestest vigadest korraliku õppe- tunni sai. Ta on näinud ettevõtteid nii juhi kui omaniku silmade läbi, jõuab jätkuvalt palju ning täidab mitmeid rolle.

Muusikalist külakosti pakkusid kokkutul- nuile väikese kontserdiga Airi Allvee ja Nikolai Tšentropov.

Õie Kuusk

Mängu võitja Indrek Salis (keskel), Illar Tõnisson ja Jaan Loide. Äärtas küsimuste koostajad mängu juhivad Valdur Ojala ja Andrus Ütt.

MÄLUMÄNGUST – VÄNDRA KARU ÜHEKILB 2019

26. oktoobril toimus järjekordne Vändra Karu ühekilb. Osalejateks oli kilva- reid kogu Eestist – Tallinnast Tartu ja Viljandini – kokku 20 meest. Osales ka 81-aastane **Peeter-Erik Kubo**, kes ka 1986. aastal juba esimesest Vändra Karu kilvast osa võttis.

Küsimused koostasid ja mängu juhtisid kohalikud koolmeistritest mälu- mängurid – Pärnjõe Kooli direktor **Valdur Ojala** ja Pärnjõe ja Juurikaru kooli õpetaja **Andrus Ütt**. Nende koostatud 50 küsimusele andis kõige enam õigeid vastuseid tallinlane **Indrek Salis** (62 punkti 100-st). Temale järgnesid **Illar Tõnisson** 58 ja **Jaan Loide** 52 punktiga. Esikuuikuisse mahtusid veel **Hugo Tang**, **Arvo Kreegipuu** ja **Ants Särgava**.

Suur tänu osalejatele, korraldajatele ning toetajatele!

Kahjuks on siiski noori alla 30-aastaseid mälumängureid vähe peale tule- mas. Põhjust pole eriti raske leida – noortel on tegevus- ja huvialasid lihtsalt nii palju, et süvenemist ja aega nõudev mälumäng nende plaanidesse ei mahu. Ent koolides on viktoriinid ja nendes osalemine endiselt populaarne. Kõigis meie valla koolides korraldatakse oma mängu ja osaletakse ka maakondlikel võistlustel juba alates 3. klassist. Siin saab jälle kiita nii Pärnjõe, Juurikaru, Tootsi kui Vändra kooli korraldavaid õpetajaid ja osalevaid õpilasi.

Mari Nuut – ka 1986. a Vändra Karul osalenu

SIGULDA TAIMEPARAAD 02.05.2020

Kevad ei möödu Läti Taimeparaadita ka seekord. Pikaajaliste traditsioonidega sündmus toob looduskaisesse Siguldasse hulgaliselt aiandushuvilisi. On ka põhjust, sest pakutakse puid ja põõsaid, iluaia- ja maitsetaimi. Laadamelu loob meelelahutusprogramm, kohal on erinevad käsitöötajad ja hea-parema suupoolise valmistajad. Toimub taimeeksjon.

Soovi korral saab tutvust teha Sigulda legendidega: sõita köisraudteel üle Gauja jõe ürgoru, tutvuda Gutmani koopaga või vaadata ringi Turaida lossivaremetes.

Reisikava:

Väljasõit Tõstamaalt ja Vändrast kell 7.15, P-Jaagupist ja Kilingi-Nõmmest kell 7.30, Audrust ja Torist kell 7.40, Pärnust Endla teatri esisest parklast kell 8.00, Uulust kell 8.15 ja Häädemeestelt kell 8.30.

Päev kulub laadamelus kiiresti. Orienteeruvalt kl 17-18 (omavahelisel kokkuleppel) võtame taas suuna kodu poole. Hind: 39 eurot inimene

Tellimus muutub siduvaks peale ettemaksu 39 € tasumist 7 päeva jooksul arve väljastamisest.

Hind sisaldab:

- bussitransporti;
- reisisaatjateenust.

Info ja registreerimine **hiljemalt 27.04.2020**

info@venderloo.ee

tel. +372 44 71092 või +372 51 89 441

Korraldaja jätab endale õiguse teha programmis muudatusi sõltuvalt meist mitteolenevatest põhjustest.

Vändra Gümnaasiumi õpilane Viktoria Fast kuulus Bolti auhinna pälvinud võistkonda.

Vändra Gümnaasium on EdTech häkatonil oma panuse andnud

15.-17. novembril toimus Tallinnas haridusteamaline häkaton EdTech 2019.

Gümnaasistid Liis Pank, Viktoria Kimmel, Isabella Lepik, Viktoria Fast ja Marleen Aluste ning õpetaja Silja Enok osalesid Garage 48 korraldatud häkatonil esmakordselt.

Vändra Gümnaasiumi esindajad olid erilises seisus, sest said töötada nelja erineva innovaatilise arenduse juures. Üks neist ideedest pälvis finaalis auhinna Boltit.

Mis on häkaton? Häkatonil liituvad eri taustaga eksperdid ning huvilised piiratud ajaks, näiteks 48 tunniks, ajutisteks meeskondadeks, mis püüavad kindlal teemal esitatud probleemidele lahendusi leida.

EdTech häkatonil tegid kahekümnes rahvusvahelises meeskonnas ühistööd ülikoolide õppejõud, erinevas vanuses kooliõpilased, kirjanikud, disainerid, õpetajad, üliõpilased, IT-eksperdid ja mitmete muude valdkondade spetsialistid. Loodame, et homset haridusmaailma saavad vändralaste puudutusel rikastama ideed innovaatilistest töövahenditest raamatutõlkijale, keeleõppureile ja koolipsühholoogidele.

Väärtuslik sündmus andis osalejatele tulevikus edukalt kasutatavaid teadmisi ja kogemusi.

Silja Enok

Vändra Gümnaasiumi õpetaja

Liikluskampaanias osalesid Vändra Gümnaasiumi 5. klassi õpilased.

PEATU, VAATA, VEENDU!

Maanteeamet korraldas koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga koolilastele kampaania PEATU, VAATA, VEENDU!. Kampaania eesmärk on, et inimesed märkaksid liikluses ohtlikke kohti. Kampaania ühe tegevusena viiakse Eesti linnades ja asulates läbi ohtlike teeületuskohtade markeerimine. Ohtlikes kohtades märgitakse tänavale valge värviga sõnum PEATU, VAATA, VEENDU!

Vändra Gümnaasiumist osalesid kampaanias viiendad klassid ning klassijuhatajad Silja Enok ja Margit Sooniste.

Alustasime septembris liiklustundidega, seejärel uurisime välja ohtlikud kohad kooliteel ja kaardistasime need. Samasuguste arvamustega õpilased moodustasid ühise rühma. Siis valisime kõige ohtlikumad kohad välja ja joonistasime plaanid. Plaanil tähistasime märgistamist vajavad kohad. Töid tegime loodusõpetuse ja inimeseõpetuse tunnis. Eesti keele

tunnis koostasime e-kirja tekstid ja valisime välja selle kirja, mille saatsime Maanteeametile ohtlike kohtade märkimise kooskõlastamiseks. Kuna ühte meie soovitud kohta ei saanud märgistada, pakkus Maanteeamet meile selle asemele uue paiga.

Märgistamised saime teha oktoobri keskel ühel päikeselisel ja kuival koolipäeval. Kampaania lõpuks novembris oli meile koolis viktoriin, mille viis läbi Maanteeameti ennetustöö ekspert Marika Luik.

Nüüd on meil rohkem teadmisi liiklusohtudest ja hea meel, et saime kampaanias osaleda ning aidata ka teistel liiklejalatel ohtu paremini märgata. PEATU, VAATA, VEENDU! on Vändras märgistatud Vana-Vee-Kooli tn ristile, Pärnu-Paide mnt ja Pargi tn ristile ning Jaama ja Posti tn ristmikule.

Vändra Gümnaasiumi 5. a klassi õpilased
Kritti Ollino, Mia Saar ja Annette Tall

100 AASTAT LANGEMISEST. Mälestuskillud graniidis

Eelmises järjeloos jäin ma istuma kivihunnikul. Väljavalitud kivile keset Vee küla. Nauditav kevadine vihmane vaikus oli asendumas saabuvate rändlindude säutsumisega. Kõrgemal lendajate parvedest kostis asjalikke tervitusi. Mina pidin jätka maiste mõtetega, vähemalt nendega, mis seotud järjekordse mälestuskiviga.

1990. a alguseks olime asetanud Pärnu-Jaagupi piirkonnas mälestust väärivatesse paikadesse mitmeid mälestuskive, -plaate. Taastanud sõdades hukkunute monumendi Pärnu-Jaagupi kalmistul, asendus-kivi Vändra Kirikumäele 24. juuni 1989. a, mida püüti tõrvaga rikkuda, mis viitab rikutud inimese olemasolule piirkonnas.

Pärnu-Jaagupi esialgne mälestussammas valmis J. Valki marmori- ja graniiditöökogas Pärnus. See õhiti augustiõöl 1945. a. Ka Vändra samba kallal käisid vandelistid. Nii ka paljudes Eestimaa rahupaikades. See viitab sellele, kui oluliseks tähi-seks punavõim neid pidas.

Sellega seoses pean järjeloo lugejale selgitama, et juba koolipoisina Tänavotsal elades märkas in Roodi kabeli taga kivias kuldsest helkivaid kirjamärke punases lihvitud graniidis. Meie mängumaa oli meieist Männi tänavani. Minu olulised mängusõbrad: Mart Mölder (pinginaaber), Aldo Kals, Mati Rosenstein, Aleksander Ollo (tuli perega elama praeguse Clivia asukohta). Sellises

korralikus poistekambas tegelesime spordimängudega (juhendas Mart), mängisime poppi (mitte ei teinud), mängusõda metsas, kuhu ehtasime ka onne. Nagu ikka kujuneb sellises kambas välja oma vaim, jõugu ideoloog ja liider. Olime kaasvandujad. Saades vanemaks, muutusid ka mängud tõsisemaks.

Kui tekkis plaan üks suurem punasest graniidist kivitükk kabeli tagant välja veeretada, ütles Mati: „Me ei saa Aleksandrit sellesse kaasata, sest tema isa on miilits Ollo.“ Meie Tänavotsa kartulimaa otsas asus põhuga kaetud kartulikuhi, selle lähedal, pisut põhuga kaetult, ootas see lihvitud graniiditükk uut kohta.

Tänapäeval on mängupüüside asemel päris relvad. Jahisõber Mart Mölderiga jookseme metsas jätkuvalt. Ka kunagine jahikaaslane Aleksander Mändmets (1921-2006) Karantso talust Perekülas. Tema sünnipäev oli 16. september (minul 13.), sai koos ühise sokuöömisega tähistatud tema pool. Järjekordsel sünnipäeval, mina jälle autojuht ja kaine õlletooja, näitab Aleksander, kuidas asi käib. Aidas muidugi pime, olin aga auto jätnud taluõuele nii, et esituled said valgustada aida sisemust. Avatud aidauksest langes valgus õllevaadile, mis asus kaltsuvaibast alusel. Manitsedes mind lüpsikuga mitte kolistama, kergitab Al-der vaipa ja lisab: peale seda, kui selle kivi siia aita tõin, ei julge ükski

hiir rohkem piuksuda. Minule jääb meelde numbritähis 2:10 sellel kivil.

Aleksander oli olnud kohaliku kirikunõukogu liige ja seotud rahu-paigas õhitatud mälestussamba tükide koristamisega. Samba tükke laoti kabeli taha kiviaeda. Selliseid, mida kanda suudeti, paigutati kirikaia taga seisvatele vankritele, milledega koristuspäeval osalejad kodudesse sõitsid. Tipuosa tüki otsustasid kirikunõukogu liikmed asetada kiriku käärkambris. Samal aastal määrati Aleksanderile vangistus ühe väeosast mahajäänud vene sõduri pärast. Ernst Rosenstein (1915-1989) valiti Pärnu-Jakobi koguduse jutlustajaks 15. juulil 1945. a s.o julmal ajal. Sellise sambatüki hoidmine osutus noorele koguduse kooshoidjale keeruliseks. Olgugi, et punane graniit.

Alanud eksirännakud lõppesid sellele kivile peale 70. Aastaid, kui me seal aidas kohtusime ja mina lugesin kivil piibliviite 2:10 „Ole ustav surmani...“

Aleksandri tütarde nõusolekul anti see kivi üle Pärnu Muuseumile. Enne seda projekteeris Mati Rosenstein selle tüki ja olemasolevate vanade ausambafotode alusel uue samba kavandi. Taastatud samba valmistasid Märjamaa kiviraidurid.

Mina aga istun jätkuvalt kivihunnikus hallil märjal kivil. Mõtteid hakkas häirima järjest tugevnev vihm. Linnulaulgi oli oma sära kaotanud, kui Kase ja Liimandi vahelt

piki Kalli maanteed kostis 412 mootori hää ja paistma hakkas Moskvitš Lux. Kokkulepitud ajaks ja –kohale ilmusid kahekesi Pärnu kiviraietöökoka töömehed, kes olid minu tellimust tõsiselt võtnud.

Olin eelnevalt selles firmas käinud ja töömeestega suusõnalise lepingu sõlminud. Muidugi pidasid profid mind diletandiks ja soovisid ise seda kivi näha. Neil oli olnud juhuseid, kus maaparandusmasinatega kokkukuhjatud kivid olid pragudega.

Seda Moskvits Luxi olin Pärnus nende töökoja ukse taga näinud ja selle kerehooldust hinnanud. Nüüd kohale jõudes oli selle värvust raske määrata. Temas kohalejõudjatelt ei mingit Kalli maantee kirumist. Vaid vihm soodustab märja kivi kvaliteedi hindamist, selgitati mulle. Väljavalitud kivi sobis ja järgnevalt sai kokku lepitud töö ettevõtmise tähtajas.

Kivi üleandmise ajal esitasin ka avalduse kirjalikult, kus oli sõna „vabadusräst“ (ei olnud kavandit).

Kivile järele minnes leian vabadusrästi asemel kristliku risti. Kiviraidurid (ei tea nende nimesid), olid nõus tehtud vea kohe parandama. Nemad tänasid mind uue teadmise eest (millist kuju omab vabadusräst). Mina neid 400 rublaga.

See raha kogunes Vahenurme ametiühingu teisele kontole (sel ajal oli AÜ-l õigus omada kahte arvet). Olime Halinga Jahiseltsiga Pärnu Jahinduskubi liikmed ajal, mil riik

(NSVL) maksis ulukihooldetööde ja jahimeetmete eest. Teisele arvele laekunud vahendeid oli lubatud kasutada spordivahenditele, auhindadele, meenetele. Meil ka lasketiirude varustamine laskemoona, märkide ja heitemasinade soetamiseks.

Sama päeva õhtul asetasime selle kivi varem valatud vundamendile Johani kalmul ning valasime kinni alusele. Peale kivi paigutamist alustasime piirdeaia rajamist. Selleks oli majandi puutöökojas valmistatud aialipid kohale toodud (valmistas Mihkel Salom). Selle tööpäeva töömehed jällegi jahimehed: Kalju Saagim, Mihkel Salom, Harri Sai, Toomas Tõnisson, Aare Saagim.

Samas töö käigus leppisime kokku võidupäeva tähistamise päevakava ja määrasime vastutajad.

Elmu Rukki koos Mai Maistega ja tema õpilastega joonistasid paberile Johani langemispaiga lahinguplaani. Teisel lehel oli loetletud kõik piirkonnast Rahvaväkke minejad. Vanad fotod ja palju muud asjakohast paigutasime selleks päevaks (23.06.1990) matmispaiga kõrval asuvale stendile.

Jlm e.2:10 „Ole ustav surmani, siis ma annan sulle elukrooni“

Heinrich Tõnisson, ajalooühiviline, Pärnu Kodulooseltsi liige
14. oktoober 2019. a.

TELE2 KIIRE PÜSIÜHENDUS TULEB PÕHJA-PÄRNUMAA VALDA

Naudi kodus ülikiiret netti

Peagi jõuab Põhja-Pärnumaa valda kõige kaasaegsem valguskaablil põhinev internet – Tele2 interneti püsiühendus, millega saad nautida kuni 1000 Mbit/s kiirusega netti. Vaata piiramatult filme, suhtle lähedaste ja sõpradega või aja muretult töösju – ülikiire katkematu ja piiramatu nett võimaldab teha kõike just nii kiiresti, kui ise tahad. Lisaks on valguskaabel tulevikukindel: kui internetimahud kasvavad, kasvavad vastavalt ka kiirused.

VAATA LÄHEMALT:
www.tele2.ee/valgus

100 Mbit/s alates **22^{KUUS}€**

TELE2

PÄÄSTEAMET

Hea kodanik!

Sügisene kütteperiood on kätte jõudnud ning ka talv ei ole enam kaugel. Enne kütteperioodi algust on viimane aeg korstnapühkija kutsumiseks ning kodused kütteseadmed kriitilise pilguga üle vaadata. Praeguste soojade ilmadega on vajadusel võimalik veel parandustöid teha ning kütteseadmed korda saada. Tahma- ja pigipõlengud, mis saavad alguse korstnast, on väga ohtlikud, sest korstnas tekkiv põlemine lõhub kütteseadmeid ning tekkivate pragude kaudu levib põleng kiirelt hoonesse. Sealt edasi tekivad juba korvamatud kahjud.

Juhul kui tekib arusaamatusi küttekolde korrasolekus, siis on võimalik kasutada spetsialistide hinnangut. Usaldusväärsete korstnapühkijate kontakte saab päästeala infotelefonilt 1524.

Jätakuvalt teostame komandoga kodunõustamisi, mille käigus antakse nõu ja kontrollitakse üle kodu üldine tuleohutus. Jätakuvalt on suitsuandur kohustuslik. Vingugaasianduri olemasolu on soovituslik kõikides tahke- ja gaasiküttega kodudes. Kodanikel, kelle juurde me veel jõudnud ei ole, on võimalik endale kodunõustamine tellida telefonil 1524. Kodunõustamine on tasuta.

Mida ohutum oled Sina, seda ohutumaks muutub meie ühiskond.

Vändra päästekomando

PÄÄSTEAMET

• 16. novembril kell 13.04 said päästjad väljakutse Põhja-Pärnumaa valda Vändra alevisse, kus korteris oli tööle hakanud suitsuandur ning kedagi kodus ei olnud. Naabri abiga leiti üles omanik, kes avas ukse ning päästjad tuvastasid pliidile kõrbema jäetud toidu. Päästjad tuulutasid ruumid.

TASUB TEADA:

- Hoidke ühiskasutatavad väljumisteed puhtana, esemetest vabad. Trepikoda on ehitatud nii laiaks just seepärast, et kui ohuolukorras kõik majaanikud korraga väljuda soovivad, siis on see võimalik.
- Väljumisteele jäävad ukсед peavad olema võtmeta avatavad juhuks, kui olete tulekahju või muu õnnetuse korral võtmed tuppa või jope taskusse unustanud. Selliselt ei jää te lõksu ning saate ohutult hoonest väljuda.
- Kui keldri uks avaneb trepikotta, peab see olema tuletõkkeuks, et keldritulekahju korral ei leviks suits trepikotta. Vastasel juhul jääb õnnetuse korral kogu maja rahvas lõksu ega pääse välja.

Henn Lahesaare mõtiskleb

Viimasel ajal on üha sagedamini probleemiks inimeste turvalisus. Seda eriti väiksemates elukohades ja maal. Mäletan veel hästi seda aega, kus igas väiksemaski kohas oli politsei igati kättesaadav ööpäevaringselt. Kahjuks nüüd võib sellest vaid unistada. Politsei on kadunud või siis kättesaadav tont teab millisest maakonna või vabariigi otsast. Elan juba pikemat aega Pärnu-Jaagupis ja mäletan vägagi hästi seda aega, kus politsei oli kättesaadav igal ajal. Politseimajas oli ööpäevane valve, seal põlesid tuled, mis teadvustasid korralvalvurite kohalolu. Nüüd aga ... Otsi tuult väljalt. Ma olen kaugel politsei-riigi vajadusest. On aga olukordi, kus ilma mundrikandja abita kuidagi hakkama ei saada. Seega, ööpäevane ja igal kellaajal kättesaadav kohalik politsei peaks olema meie kõigi huvides. Mõelgem sellele.

Väga tihti võime kuulda või lugeda ajalehest, kui igav on ühes või teises maakohas elada. Õnneks Pärnu-Jaagupi kohta seda öelda ei saa. Vastupidi – ühiskondlik elu keeb igal tasandil. Kohalik rahvamaja on pidevalt sagimist täis. Igal õhtul toimub midagi. Tantsivad rahvatantsijad, pasunaid puhuvad puhkpilliorkestri mängijad, laulul lasevad kõlada lauluklubi liikmed ja oma võimeid demonstreerivad draamaringi näitlejad. Aktiivsete tegijate esinemisi käib vaatamas kohalik rahvas ja ka valla külalised. Seega – ise peab olema aktiivne, siis saab kõik korda. Ainult virisedes ja kritiseerides kaugele ei jõua.

SÜDAMELT ÄRA

Ühe prügikasti visatud kirja lugu

Pikka aega olen end kirjutamast tagasi hoidnud, kuid minu kõhklused lõpetasid muusikakooli õpetaja Kalev Saare sisukas südamest tulev kiri Põhja-Pärnumaa valla eelmises lehes, vallavalitsuse vastus sellele ja Anu Jürissoni kirjutis 5. novembri Pärnu Postimehes „Eakas kool, mis loodab püsida järgmisedki 100 aastat“. Nüüd kirjutan, et hiljem süümepeina mitte tunda.

Nimelt septembrikuus postitas Vändra muusikakooli direktor Põhja-Pärnumaa vallavalitsusele ja volikogule kirja, millest pole seni avalikult juttu olnud. Kirjas soovis muusikakool kogu valda teavitada kevadel saabuvast suurest tähtpäevast – Mihkel Lüdigi 140. Vändrale on see eriti tähtis sündmus, sest oluline kultuuritegelane, helilooja, laulupidude dirigent elas ja töötas Vändras 24 viimast eluaastat. Siin on ka tema viimane puhkepaik. Muusikakool kannab M. Lüdigi nime. Selle kultuurisünnimuse väärikaks tähistamiseks on vajalik ka vallavalitsuse osalus. Sellepärast esitas kool kaalumiseks, otsustamiseks, teostamiseks neli juubeliga seonduvat ettepanekut. See algatus läks küll otse prügikasti, kuid tegutsema tuleb hakata sellegipoolest otsekohe, sest 10. mai ei ole mägede taga.

- Meie alevis on kohalike kuulsustega seotud tänavanimetusi: Jannseni, Koidula, Jakobsoni. Oleks uhke küll, kui nendele lisanduks ka Lüdigi tänav. See on pealegi alevi peatänav, kus oli helilooja kodu 24 aastat. Enne aga tuleb Vana tänav kriitilise pilguga üle vaadata ja vajalik korrasutus teha.
- Vändra on Eestimaal selle poolest eriline paik, et kusagil mujal ei ole suhteliselt väikesel territooriumil nii palju tähtsate kultuuritegelaste sünnikohti, nende kalmusid. Praegu on need korralikult märgistamata. Juubeliks tuleks see töö ära teha.
- M. Lüdigi pärand on rikkalik. Muusikakooli ruumides on tema korterist pärit originaalmööblit, klaver jm. Kuhu kõik see panna, kui muusikakool lahku? Tekkis mõte, et äkki saab vana maja muuseumiks sobitada ja koondada sinna ka teiste kultuuritegelaste materjalid, mis praegu on mööda raamatukogusid laiali.
- Kuni muusikakool ei lepi temale sobimatu asukohaga, kordub muutumatult ettepanek – viia muusikakool endise alevivalitsuse ruumidesse.

Neid neli ettepanekut toetasid ka kümme Vändra Tungla omanikku.

Muusikakooli saatuse otsustamise käigus on kirja muud teemad kahjuks tähelepanuta jäänud. Nii palju siis „prügikastikirjast“.

NÜÜD TEISTEST KIRJUTISTEST
Kalev Saare põhjalikku otsekohest südamepuistamist „Kel võim, sel õigus“ lugesin päris mitu korda. Õpetajad on tõesti mures oma kooli pärast. See, kuidas muusikakooli jätkuvalt lollitatakse, tekitab nõrdimust. Vallavalitsuse reageeringus „Muusikakool vajab tänapäevast ja turvalist õppekeskonda“ ei ole vastust ühelegi küsimusele. Kolmveerand tekstist on kulutatud vana maja katastroofilise olukorra kirjeldamisele, mida on juba sadu kordi leierdatud. Muusikakool õpilaskodusse – see on vallavalitsuse kinnisidee, laiem põhjalik arutelu ei ole mõttessegi tulnud. Muusikakoolile sobivate ruumide üle on pädevad otsustama ainult muusikaga tegelevad inimesed.

5. novembri Pärnu Postimehes kirjutab Anu Jürisson kenasti eakast koolist, mis loodab püsima jääda. See on tema oma armas kodukool Vändra Gümnaasium. Kooli direktor Marget Privits kirjeldab praegust olukorda ja tutvustab ilusaid tulevikuplaane. Ilmnes vallavalitsuse ebaaus suhtumine muusikakoolisse – kokkulepped gümnaasiumiga tehakse teise osapoole teadmata. Arengukava arutelu toimus alles selle aasta augustis, aga Marget Privitsa sõnul anti neile juba aasta tagasi ülesanne läbi mõelda ümberkorraldused muusikakooli mahutamiseks, kuigi muusikakool on juba ammu kindlalt öelnud, et see variant neile absoluutselt ei sobi. Arengukava arutelu osales kogu muusikakool, õpetajad kaitsesid innukalt oma seisukohti. Nüüd on selge, et see vaev oli juba ette teada asjatu. Arengukavasse pandi kirja ikka nii, nagu varem mõeldud. 25. septembri volikogu koosolek kinnitas muusikakooli saatuse alternatiivi arutamata.

Ajalehes ütleb direktor Marget Privits välja ka selle, miks vallavalitsusel on tähtis muusikakool panna just õpilaskodusse. Gümnaasiumis õpilaste arvu vähenemise tõttu on kooli pinda õpilase kohta liiga palju. Seepärast ei saa toetust küsida. Muusikakooli kolimine gümnaasiumi

juurde õpilaskodusse aitaks „õpilasruut-meetreid“ vähendada ja sellega gümnaasium toetuskõlblikuks kvalifitseerida. Siis saab Euroopa Liidust õppehoone totaalseks ümberehituseks toetust taotleda. Niisiis ei midagi muusikakooli huvides. Hoopis muusikakooli ohverdamisega plaanitakse suure raha eest mõtetu lõhkumine. Vändra Gümnaasiumil on täiesti korralik omanõuline õppehoone. Kui selles teha tänapäevaste vahenditega kvaliteetne hooldusremont, siis ongi kaasaegne õpikeskkond juba järgmiseks õppeaastaks olemas.

Muusikakoolile oleks muidugi ideaalne päris eraldi maja, aga see on kaugel tulevik. Kõige odavam ja kõige sobivam variant praegu on muusikakooli kolimine endistesse alevivalitsuse ruumidesse kultuurimajaga ühes hoones. Nii tekiks Vändrasse korralik kultuuriobjekt kultuurimaja, muusikakooli ja kinoga. See oleks kogu Vändra piirkonna elanikele meelepärane. Kultuuriüksuste koostöö positiivseid näiteid on vabariigis mitmeid.

Aga vallamaja on Vändras täiesti olemas – suur kahekorruseline hoone vahetus läheduses (pole poolt kilomeetritki vahet). See tehti 1992. aastal vajalike ümberkorraldustega spetsiaalselt vallamajaks. Asukoht on ka valla kaugemate piirkondade elanikele soodne – igast suunast tulevate busside peatus on otse ukse ees. Vallamajana toimis see hoone edukalt 25 aastat. Uue vallavalitsuse kahel aastal on selle suure maja staatus olnud ebamäärane. Ühes osas on politsei end kindlalt sisse seadnud. Vallavalitsuse ja politsei koostöö on sama loogiline kui kultuurimaja, kino ja muusikakool ühes majas. Tähelepanuväärne on see, et muusikakooli kolimine neile sobivatesse ruumidesse valla rahalisi lisavahendeid ei vaja.

Pärnu-Jaagupi hakkajad lapsevanemad hoidsid ära halva otsuse muusikakooliga seoses. Vändra alevi ja piirkonna elanikud on valmis oma muusikakooli toetuseks allkirju koguma. Kuid kas on vaja jõuvõtteid, kui asja saab terve mõistusega lahendada. Pealegi kui see on laste huvides. Ja lapsed on ju kõige tähtsamad, nagu vallavanem Jane Mets on korduvalt rõhutanud.

*Olga Kängsep
Vändra elanik*

November on Eestis hammaste tervise kuu

5 müüti ehk mida sa senimaani oma hammastele oled valesti teinud?

November on hammaste tervise kuu ja sel puhul kogusid Kliinik 32 hambaarstid kokku kõige levinumad hammastega seotud valeuskumused, mida tegelikult tuleks vältida. Hambaarstide soovitus järgi nii toimides on sinu hambad edaspidi paremini hoitud.

1. müüt: Hambaid tuleb pesta kohe pärast sööki

Tegelikult soovivad hambaarstid kohe pärast sööki hambaid mitte pesta, sest 30 minutit pärast söömist on hambaemail pehmem ja emailivigastuste suhtes tundlikum. Kui hommikuti on kiire, tuleks hambaid pesta hoopis pärast ärkamist, sest ärkamise ja kodust lahkumise vahele peab mahtuma nii hommikusöök kui ka hambapesu.

2. müüt: Pärast hammaste pesu tuleb suud veega loputada

Hambaarstide soovitus on tegelikult seda mitte teha, sest fluoriidiioonid soodustavad kaltsiumi liikumist hambavaabale, mis tugevdavad hambaid ehk hambapasta

hammastel toimib pikemaajaliselt. Hambapasta toimimist hammastel võib võrrelda käte kreemimisega, sest peale kaitsvat kreemitamist ei hakka keegu ju käsi pesema.

3. müüt: Nätsud ja hambapasta teevad hambad valgemaks

Valgendavad nätsud on valdavalt reklaamitrikk ja ei anna lubatud tulemust. Olemas on valgendavad hambapastad, kuid need on abrasiivsed ja pikemal kasutamisel võivad kulutada ja kahjustada hambaemaili. Näts on hea pärast sööki happerünnaku neutraliseerimiseks ning sobiv hambapasta tasub valida ikka hammaste puhastamise eesmärgil. Hambaid valgendama mine hambaarsti juurde, pealegi tohib valgendada ainult terveid, ilma aukudeta hambaid.

4. müüt: Hambapastas sisalduv fluor on mürgine

Fluoriidiioonid hambapasta osana soodustavad kaltsiumi liikumist hambavaabale, mis tugevdavad hambavaapa. Hambaarstide hinnangul on hammastele isegi kahjulikum, kui fluori hambapastas ei ole. Näiteks ei kasutata fluori ökopastades,

mis enamasti on tehtud savi baasil – kuid saviosakesed on abrasiivsed ja pikemal ökohambapasta kasutamisel võib tekkida hambavaabale mehhaanilisi kahjustusi. Seetõttu vali hammaste pesemiseks flouri sisaldav hambapasta, selle aine kogus on väike ning ei kujuta ohtu tervisele.

5. müüt: Hambaarsti tuleb külastada siis, kui hammas hakkab valutama

Tegelikult tuleb hambaarsti külastada vähemalt kord aastas ning vajadusel suuhügienisti kaks korda aastas, et ennetada suuremaid hambamuresid. Hambavalu on küll hambaprobleemidest kõige tuntavam, kuid see on vaid üks väiksem osa kogu suu probleemidest.

Üheteistkümnendat korda toimuva teavituskoo eesmärk on suurendada Eesti inimeste teadlikkust ja vastutustunnet enda ja oma pereliikmete hammaste eest. Teavituskood veavad Kliinik 32 ja Eesti Tervishoiu Muuseum.

Lisainfo: hammastetervisekuu.ee
#hambakius #hambakiusuvabakuu
Krista Must

30. aastat Evijärvi ja Vändra kooli koostöö algusest

5. novembril täitus 30 aastat koostöö algusest Evijärvi ja Vändra kooli vahel. Just sel 5. novembri õhtul 1989. aastal saabus Vändrasse Evijärvi valla (Soome) haridusdelegatsioon koosseisus Seija Paananen (valla haridusosakonna juhataja), Mauri Jokela (keskkooli direktor), Veli Perttula (põhikooliastme direktor), Tapani Eeva (valla algkooli direktor) ja Hannu Sulkakoski (keskkooli arvutiõpetaja).

Evijärvilaste mõte Eestist sõpruskool leida tekkis 1989. aasta kevadel. Selleks pöörduti Vaasas asuva maa-valitsuse poole. Seal liikus kiri edasi Vaasa-Pärnu Sõprusühingusse. Oli ju koostöö sõpruslinnade vahel alguse saanud juba 1956. aastal. Vaasast saadeti soov edasi Pärnusse, kus siinset sõprusühingu tegevust vedas legendaarne koolipapa Armas Kuldsepp. Tema Vändra kooli välja valiski. Suvevaheaja lõpus saabuski direktor Olga Kängsepa nimele kiri Evijärvilt, kus võimalusel sooviti Vändra kooli külastada novembrikuus.

Kuna Olga Kängsep otsustas 1989. aasta suvel jääda pensionile, valiti augustis koolile uus direktor, kelleks sai allakirjutanu. Seoses koolijuhiga vahetusega tuli minul nüüd ka kirjale vastata. Aga kuidas sa seda teed, kui sõnagi soome keelt ei oska? Ei osanud keegi muugi.

Aga nagu elus tihti - kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem. Otsustasin helistada Armas Kuldsepale, kurtsin muret ja leppisime kokku, et kohtume tema kodus Pärnus. Seal see vastuskiri kirjutatud saigi.

Nüüd tagasi külaliste saabumise juurde. Tallinna sadamasse sõitsime Vändra kolhoosi RAF bussiga. Peale tervitamist ja üksteise tutvustamist alustasime sõitu Vändrasse. Kuna Viljandi maantee algus oli remondis, sõitsime Vändrasse Saku kaudu. Võite ette kujutada, kui linnatuled jäid selja taha, valitses kõikjal pilkane pimedus ja väikeses RAF bussi, kus nii võorustajad kui külalised, teineteise keelt oskamata, üritasid üksikute sõnade abil jututeemasid käivitada.

Ja äkki lahvas tuleleek bussijuhi ees! Buss peatus, ronisime kiirelt välja ja bussijuht Kagu hakkas tulekahju kustutama. Hetk hiljem saime bussijuhilt rahuliku selgituse, et armatuurlaua all olevad juhtmed olid läinud lühisesse. Sel ajal, kui bussijuht sõiduvahendit sõidukorda seadis, vaatasin seal väljas külaliste nõutuid nägusid ja mõtlesin, kui otsustav on aeg ... üks minut, et saada bussist välja; üks sekund, et pääseda suuremast õnnetusest.

Mõne aja pärast jätkasime sõitu Vändra suunas, bussil olid ainult lähituled. Külalised olid jäänud veelgi vaiksemaks. Ilmselt äsja üleelatud põleng tegi neid veelgi ettevaatlikumateks. Tundus, et ainult õppealajuhataja Heino Kuningat ja Veli Perttulat juhtunu väga ei häirinud, sest arutelu Talvesõja üle oli neid haaranud. Vaatamata puudulikule keeleoskusele tundus võitlus ühise vaenlase vastu neid ühendavat.

Nii see koostöö algas. Järgmise aasta maikuus kutsuti Vändra kooli juhtkond Evijärvile koosseisus: Avo Juss, Heino Kuningas, Maret Pernik, Tiina Käärman ja tõlgina Fred

Rohula. Sõlmiti koostööleping, mis nägi ette, et õppeaastas vahetatakse kaks korda õpilasdelegatsiooni.

Järgnevalt meenutan vaid mõningaid seiku koostöö algusest.

Internetiühendus

1990. aasta kevadtalvel kinkisid Evijärvi kooli õpilased Vändra koolile esimese IBM arvuti. Kui arvuti segaste tolliformaalsuste tõttu lõpuks Vändrasse jõudis, loodi kahe kooli vaheline esimene internetiühendus Eesti NSVs.

Sinnamaani tuli Evijärvi kooliga ühenduse pidamiseks kasutada postiteenust või helistada umbes kella seitsme ajal hommikul ja tellida kõne Soome. Rahulikult sai teha päevatöö. Õhtul, umbes kella kümne ajal, helises telefon ning teatati, et nüüd saate Soomega rääkida.

Koostöö Evijärvi valla ja Vändra alevivalitsuse vahel

Kuna suhted kahe kooli vahel oli hoogsalt käima lükatud, siis loogilise jätkuna tuli koostöö alustamine ka Evijärvi valla ja Vändra alevivalitsuse vahel.

Evijärvi valla delegatsiooni oodati Vändrasse 19. augustil 1991. Mäletatavasti toimus just sel varahommikul Moskvas putš, kus vana-meelsed üritasid riigipöördekattega endisi aegu taastada. Evijärvi delegatsioon oli Helsingi poole teel. Abikaasade tungival palvel pidi Mauri Jokela helistama ja keelitama neid tagasi tulema. Tagasi pöördusidki kolm inimest, aga vallavolikogu esimees Pauli Särkijärvi, vallavanem Erkki Salmen, põhikooliastme direktor Veli Perttula, valla majandusosakonna juhataja Aatos Mäkelä (kahjuks ühe inimese nime ei mäleta) jätkasid teekonda Tallinna laeva peale. Pauli Särkijärvi vastus Maurile oli:

„Kõigil meie abikaasadel on juhiload. Seega, peaksid nad teadma, et kiirteel tagasi keerata ei saa“.

Laeval oli kokku 20 reisijat, nendest 5 olid tulemas Vändrasse. Kohale jõudnutena kirjeldati ülesõitu: laev tuli Helsingist Tallinna 1,5 tunniga (tavaliselt sel aja 4 tundi), seda olid konvoeerimas Vene sõjalaevad. Nenditi, et kunagi varem ei ole nii kiiresti ja „turvaliselt“ Helsingist Tallinna tulnud.

Järgmise päeva õhtul ehk 20. augustil koguneti koostööd arutama minu juurde koju. Televiisor mängis ja pidevalt jälgiti ka, mida Ülemnõukogus otsustatakse.

Kui Ülo Nugise haamrilöök kuulutas, et Eesti on kuulutatud iseseisvaks vabariigiks, tundsin kõik rõõmujoovastust, emotsioonid olid laes. Selle üleva hetke auks võtsime pitsi konjakit.

Sellisel ajaloolisel hetkel sõlmiti kahe omavalitsuse vaheline koostööleping.

9. novembril 2019 Pietarsaares Mauri Jokela ja Hannu Sulkakoskiga koos istudes nentisid nad kahetsusega, et ei saanud sellel Eestis jaoks tähtsal päeval olla Vändras, saamaks osa sellest ajaloolisest hetkest.

Soome keele õpe

Seoses koostöö käivitamisega tekkis vajadus soome keele õpetamiseks koolis. Gümnaasiumiastmes oli õppida soovijaid nii palju, et

Vasakult: Hannu Sulkakoski, Mauri Jokela, Avo Juss

valiku tegemiseks tuli aluseks võtta õppeedukus. Keelt soovisid õppida ka õpetajad. Kust aga leida soome keele õpetaja? Teadsin, et kevadel 1991 oli Evijärvi põhikooliastme kauaaegne direktor Veli Perttula jäänud pensionile. Septembris helistasin talle ettepanekuga tulla Vändrasse soome keelt õpetama. Sain Velilt kiiresti jaatava vastuse ja nii võisidki õpingud alata.

Spelit

1991. aasta juulis toimus Evijärvi Spelit (rahvamuusikapäevad), kuhu olid kutsutud esinema Vändra koolist nii segarahvatantsurühm, segakoor, poeglaste ansambel kui ka ansambel Linnutaja. Külla Evijärvile sõideti kahe bussiga läbi Leningradi ning Viiburi. Nii sai otsustatud, kuna busside ülevedu ja laevapiletid kokku oleksid läinud kallimaks kui sõitmine Evijärvile maismaa kaudu.

Viisad

Novembris 1991 olid Evijärvile sõitmas õpetajad Virve Andrekson, Velda Laande ja Jaak Tarre ning õpilased. Viisad olid olemas, laevapiletid ostetud ja kõik tundus korras olevat. Kahjuks paar päeva enne väljasõitu selgus, et ühel bussijuhil oli Soome viisa lõppenud.

Õnneks olid just sel ajal Vändras käimas evijärvelased Hannu Sulkakoski ja Veli Perttula. Mis siis ikka teha, sõitsime väljasõidupäeva hommikul kõik koos Tallinna Soome Suursaatkonda (praegune Swedpanki hoone) viisat saama.

Kes mäletab veel, millised olid järjekorrad Soome Suursaatkonna ukse taga, see teab, milline hullus seal valitses. Inimesed seisisid päevade kaupa järjekorras, kus ainukeseks tunnuseks oli peopessa kirjutatud järjekorranumber. Dokumentide vastuvõtmist alustati kell 11.00 ja saatkonda pääsesid järjekorrast vaid kümme esimest. Kui saatkonna uks avati, trügisime meiegi sisse. Pehmelt öeldes visati meid välja, õnneks siiski pass viisa saamiseks võeti vastu, kuid lootust ei antud.

Kuna viisasid väljastati kell 16.00, siis oli meil aega mõelda, mida nüüd teha. Helistasime Mauri Jokelale, kes sai Soome välisministrielt Paavo Väyrynenilt Tallinna Soome suursaadiku telefoninumbri, et selgitada talle meie olukorda. Kella neljast, kui saatkond teistkordselt avati, kutsusid

kaks valgetes triiksärkides saatkonna töötajat meid sisse ja vabandasid hommikuse intsidendi pärast. Aupakkumusega ulatati meile bussijuhi pass koos viisaga. Läksime kiirustades bussi ning saatsime ootusärevad kolleegid ja õpilased sadamasse laevale, mis oli kohe-kohe väljumas. Nüüd võisin kergendatult hingates Vändrasse tagasi sõita.

Peale seda intsidenti saatkonnas ütles Hannu Sulkakoski: „Mul ei ole soomlasena kunagi olnud nii häbi, kui täna saatkonna ukse taga seistes, kus inimesi järjekorras seisemisega alandatakse.“

Soome jõudnuna kirjutas Hannu Sulkakoski Tallinnas kogetust artikli ajalehte, mida omakorda märkas Soome televisioon, kes seejärel käis olukorda Tallinnas ka filmimas. Tänu sellele seigale muudeti peagi suursaatkonnas töökorraldust ja viisade saamine muutus eestlaste jaoks normaalsemaks.

Jõulupakid

1990. aasta jõulude eel saabus Mauri Jokela väikese mikrobussiga Vändrasse, kaasas jõulupakid nii koolirahvale kui peretuttavatele. Muidugi sooviti võimalust ära kasutada ja omalt pooltki saata jõulupakke Evijärvile. Eelnevalt küll ka kõiki hoiatati, et alkoholi ei või kingipakkidesse panna.

Peale Soome tolli läbimist helistas Mauri, et õnneks läks – kinni ei pandud. Selgituseks sain, et juba esimeses pakis, mille tollimees avas, oli šampus. Ilmselt ei tahtnud tollimeeski kogu töde paljastada ja soovis Maurile häid jõule ning turvalist koduteed.

Keelelised arusaamatused

• 1991. aastal, kui Veli Perttula oli Vändras pidamas soome keele tunde, oli ta nädalavahetustel sagedane külaline meie kodus. Ühel järjekordsel õhtul tulid jututeemaks haigused. Kui Veli kätte jõudis kord, teatas ta: „Minu ühel heal tuttavall on türa lõigatud kolm korda“. Olime hämmingus, ahmisime õhku! Õnneks oli kodus sõnaraamat, millest saime üllatussõnale tähenduse – „tyrä“ tähendab eesti keeles songa. Nüüd oli asi selge – songa võib tõesti mitu korda lõigata.

• 1992 augusti algul tähistati Vändra kooli 70. juubelit. Kohal

olid ka Evijärvi sõpruskooli esindajad Seija Paananen, Mauri Jokela ja Pekka Hummasti. Kuna peale eeskava lõppu oli ette nähtud külaliste vastuvõtt, siis teatasin meeldetuletuseks veel kord läbi mikrofoni: „Head külalised! Aeg ei ole raiskamiseks, ootan Teid ruumis nr 2.“ Meie soome külalised olid kuuldust üllatunud ja tulid täpsustama, kas midagi on juhtunud? Kuna „raiskama“ tähendab soome keeles vägistama ja „ruumis“ surnukeha, siis oli minu teade nende jaoks segadust tekitav.

• Ühel järjekordsel Evijärvi õpilaste ja õpetajate külaskäigu ajal oli sõpruskooli usuõpetaja majutatud õppealajuhataja juurde, kelle abikaasa oli kirglik jahimees ja topiste tegija. Enda tutvustamise käigus jõudis ta selleni, kui palju on tal kodus kullitopiseid, nii suuremaid kui ka väiksemaid ning kõik on välja pandud seinale. Vaatasin siis sõpruskooli õpetajat, kes vajas järjest rohkem kõssi ja näost ära – millisesse veidrasse kodusse oli teda majutatud. „Kull“ soome keeles tähendab seda, mis on meestel jalge vahel.

Kasutan võimalust tänada veelkord kõiki endisi kolleege, õpilasi ja lapsevanemaid, kes panustasid kahe kooli vahelisse koostöösse.

Minu erilised tänusõnad kuuluvad aga Tiiu Tauramile rahvatantsu, Imbi Oravale ja Liivi Lumijõe ansambli- ning koorilaulu, Virve ja Aksel Andreksonile sõnaseadete ning ansambel „Salong“ meeleolukate kontsertide ja Olev Kõöselile kunstitööde eest. Aitäh, et pakkusite evijärvilastele meeleolukaid hetki, mida siiani hea sõnaga meenutatakse.

Tänu Fred Rohulale, kelle vahendusel ka kõige keerulisemad mõtted selgeks said räägitud.

Olen tänulik ka Mauri Jokelale, kellega koostööaastaid võrdleksin pilvedega, mis küll tulevad ja lähivad, aga midagi erilist neist on jäänud meie hinge ja mällu – nii nagu jäädvastuvad puudesse ja inimeste nägudesse ajamustrid. Olgu lisatud, et jätkuvast huvist ja austusest Eestimaa ning vändralaste vastu on Mauri ära õppinud eesti keele.

Lõpetuseks. Evijärvi ja Vändra sõprusidemetega kaudu jõudis evijärvilasteni vändralaste rikas ning omanäoline kultuuripärand. Kolmkümmend aastat hiljem, Berliini müüri langemise 30. aastapäeval, Mauri ja Hannuga Pietarsaares koos istudes ja neid aastaid meenutades jõudsin küsimiseni, miks küll täna enam koostöö ei ole võimalik?! Ja seda veel olukorras, kus elame skype, interneti- ja mobiiliajastul, oleme Schengeni viisaruumis, meil on ühine raha, suuremad eelarved ...

Saan aru, et ajas olukorrad ja suhted muutuvad, aga tahaksin siiski loota, et kahekümne esimesel sajandil ei ole ideedest ja tegususest puudu?!

Vändralastele rahulikku hingedeaga ja parimat soovides

Avo Juss
Vändra Gümnaasiumi direktor
1989 - 1997

Pühapäeval, 15. detsembril
algusega kell 14.00
Vihtra külakeskuses

Advendikontsert

Esinevad: Vändra Valla Naiskoor
Naiskoor „Linda”
Daide meeskoor

Kontsert on tasuta
Olete lahkesti oodatud kuulama!

31. detsembril, algusega kell 22.00
Vihtra külakeskuses

Aastavahetuse pidu

Tantsuks mängib Ain Arula
Pilet 7.-
Kohu maja poolt, muu meelepärase
sook ja jook võta ise kaasa!
Palume kohad eelnevalt broneerida!
Tel. 5221329 Reelika
Olete lahkesti oodatud!
Saadame koos vana-aasta ära ja võtame rõõmsalt
uue vastu!

Mario Mägisalu võitis
vabamaadluses kulla Balti
karikurniiril ja Helsinki Openil.

Maadlejate võistlustulemused

• 2. novembril käisime 48. A. Abergi MÄV-il, kus olid kohal ka maadlejad Lätist, Soomest ja Norrast. Võistlustules käis meil kolm poissi ja tagasi tulime kolme pronksiga.

2008 ja nooremad: Hendri Vesper 3. koht, Lukas Perner 3. koht. 2005-2007: Kened Mägisalu 3. koht.

• 9. novembril võistlesime Balti karikurniiril vabamaadluses Viljandis. Esindatud olid ka Soome, Läti ja Ukraina. Täiskasvanute tulemused: Mario Mägisalu 1. koht ja Jürgen Silling 5. koht.

• 16. novembril toimusid Jõgeval 40. Vooremaa auhinnavõistlused maadluses ning kohal oli 302(!) maadlejat Eestist, Lätist ja Leedust. Kuna tegu oli laste võistlustega ning oli nii suuremahuline, siis

medalid anti 5 parimale. Kõik olid väga tublid ning kohad on järgmised: tüdrukute kõige kergema kaalus võitis Delisia Pert 1. koha. 2010 ja nooremate tulemused: Lukas Nikolajev 1. koht, Jasper Jürimäe 3. koht, Mikkel Pajumäe 10. koht, Steven Kaplur 7. koht, Oskar Perner 8. koht. 2008-2009 sündinud poiste tulemused: Pert Nikolajev 3. koht ja Hendri Vesper 2. koht. 2004-2007 sündinud: Kened Mägisalu 5. koht.

• 23.-24. november toimus Helsingis Helsinki Open 2019 vabamaadluses, kuhu oli üles antud üle 500 maadleja. Mario Mägisalu 1. koht, Jürgen Silling saavutas 10 mehe konkurentsis tugeva 6. koha.

Treener Mario Mägisalu

TRENNIMARATON

PÄRNU-JAAGUPI SPORDIKESKUSES
16. DETSEMBER

17.00 Nike training club
STRENGTH

18.00 Nike training club
ENDURANCE

19.00 Nike training club
MOBILITY

- 1 TRENN = 4EUR
- 2 TRENNI = 6EUR
- 3 TRENNI = 8 EUR

Kolmes trennis osalejate vahel
loosime auhindu!

Treeneriks Mailiis Stoltis

Info ja registreerimine spordikeskuse
valvelauas või
telefonil 53005663 Anne-Mai

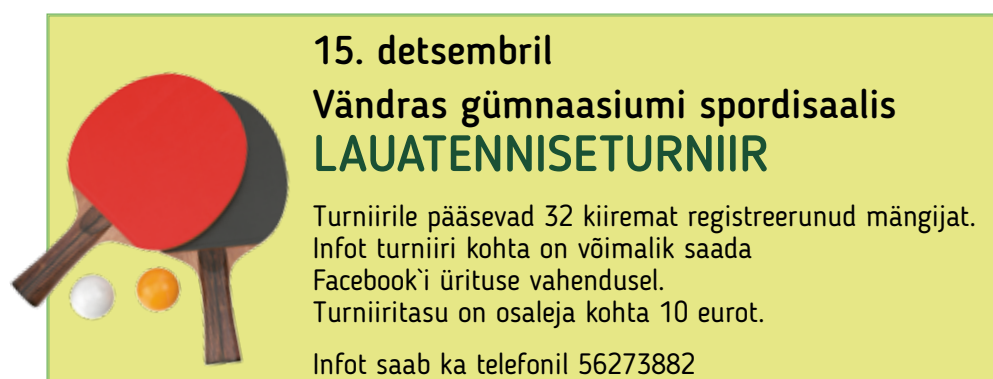
PJS PÄRNU-JAAGUPI SPORDIKESKUSE
LAHTIOLEKU AJAD TALVISEL KOOLIVAHEAJAL

23. detsember 2019 - 05. jaanuar 2020

SULETUD: 23. - 26. detsember 2019 ja 30. - 31. detsember 2019
AVATUD: 27.12.2019 ja 02.01. - 03.01.2020 kell 14.00-21.00.

LAUPÄEVAL JA PÜHAPÄEVAL AVATUD KOKKULEPPEL

20. DETSEMBER VALLARAHVALE TASUTA SAUN (KELL 14.00-19.00)
JA TREENINGUD JÕUSAALIS NING VÕIMLAS

15. detsembril

Vändras gümnaasiumi spordisaalis LAUATENNISETURNIIR

Turniirile pääsevad 32 kiiremat registreerunud mängijat. Infot turniiri kohta on võimalik saada Facebook'i ürituse vahendusel. Turniiritasu on osaleja kohta 10 eurot. Infot saab ka telefonil 56273882

*Olgu koit Su küünlatuleks,
õhtulambiks ehajoon.
Olgu vaikne tuulekohin
unelauluks Sinule...*

Mälestan alati rõõmsameelset

ELMAR SAALI

ja avaldan kaastunnet Annele abikaasa,
Monikale ja Agarile isa ja lastelastele vanaisa
kaotuse puhul.

Tiiu

Südamlik kaastunne
Monika Tekkule perega
kalli isa
ELMAR SAALI
surma puhul.
Juurikaru Põhikool

Õnne ja tervist, sünnipäevalapsed!

Aleksander Junti	1.12	96
Vello Kutsar	10.12	92
Laine Jaanson	1.12	91
Aino Lüll	5.12	91
Elli Soosalu	20.12	91
Endel Kivisalu	27.12	91
Aliide Seimar	15.12	85
Kalju Valgma	5.12	80
Õie Tõnisson	11.12	80
Evgeny Golovin	13.12	80
Pilvi Ots	25.12	80
Leonid Ivchenko	4.12	75
Saima Metsar	11.12	75
Maret Kaljuste	16.12	75
Aima Lusik	21.12	75
Risto Johannes Pehkonen	22.12	75
Vladimir Lumi	4.12	70
Uno Iliste	8.12	70
Annes Kaljur	29.12	70
Aare Kahju	30.12	70

Sündis maailma väikene ime, sai endale päris nime, oma päikese, tähe ja tee, paikse paiga kahe südame sees...

Õnnitleme lapse sünnipäeval!

Kerlin Lehemetsa ja Vahur Mäe perre sündis 4. oktoobril poeg Gustav.

Liis Tinti ja Targo Miilimaa perre sündis 9. oktoobril tütar Marii.

Pirje Pesori ja Mati Raudsepa perre sündis 24. oktoobril poeg Rainis.

Elina Svitski ja Ranno Pärteli perre sündis 1. novembril poeg Henri.

Regina Mederi ja Kristo Kuklase perre sündis 2. novembril poeg Roven.

Maret Kaldmäe perre sündis 8. novembril poeg Trevor.

Veera Tjurina ja Rene Kollo perre sündis 11. novembril tütar Ragne.

Vändra kultuurimajas

• **1. detsembril kell 17** I advendi kontsert. Esinevad Vändra Muusikakooli õpilased ja õpetajad. Sööme piparkooke ja süütame kuusel jõulutuled.

• **3. detsembril kell 9.00 – 11.30** Doonoripäev.

• **8. detsembril kell 16** Vändra raamatukogus II advendi kontsert. Esineb Vändra Hobikoor

• **12. detsembril kell 11** Viljandi laste- ja noorteteatri REKY etendus „Hunt kriimsilma talveröö mud“. Pilet 8 €

• **15. detsembril kell 12** III advendi kontsert. Esinevad Vändra Lasteaia lapsed.

• **19. detsembril kell 18** Vändra Pensionäride Ühendus, Naisselts ja Aiandusselts korraldavad EAKATE JÕULUPEO. Õhtut sisustab Lavassaare trio – Priit Aimala, Ants Nuut, Raido Koppel, Jaanus Jantson, Ado Kirsi. Soovi korral kingipakk jõuluvana kotti. Registreerimine kaupluses Popi Kaubad Lea Tiismaa juures või telefonil 53900284 (Maimu Tui) hiljemalt 15. detsembriks. Transpordisoojust teatada eelregistreerimisel. Osamaks 10 € (hinnas jõulupraad, kook ja kohv)

• **28. detsembril kell 20** Vändra aastalõpupidu. Tantsuks mängib ansambel REGATT. Esineb tantsurühm Tuurit-Tuurit. Avatud baar. Pilet 18. detsembrini 15 €, alates 19. detsembrist 20 €. Laudade broneerimine Vändra Kultuurimajas või e-postile martin.sempelson@pparnumaa.ee

Suurejõe Rahvamajas

• **8. detsembril kell 15** ADVENDIKONTSERT. Eeskava pakuvad Juurikaru Põhikooli õpilased, Suurejõe Rahvamaja eakate lauluansambel, Suurejõe Rahvamaja ansambel „Humala“. Kontsert tasuta

• **Laupäeval, 21. detsembril kell 21 JÕULUPIDU.** Tantsuks mängib Kalev Kalden. Lõbusad vahepalad. Laua võib ise meeldivaga katta, kohv maja poolt. Pilet 7 eurot. Info ja kohtade broneerimine. Tel 512 0893 Heldi

• **Pühapäeval, 15. detsembril kell 13** Eakate ja puuetega inimeste JÕULUBALL. Eeskava taidelehtel. Muusikat teeb Joe Lumi. Palun teatada osavõtust 8. detsembriks.

Kino Vändra kultuurimajas

• **pühapäev, 1. detsember** kell 14.00 „Mosley“ (animatsioon) kell 18.30 „Mina, Leonardo“ (kunstiline mängufilm, eluloofilm)

• **pühapäev, 8. detsember** kell 14.00 „Jumanji: järgmine tase“ (seiklus, komöödia) kell 18.00 „Aeronaudid“ (seiklusfilm)

• **pühapäev, 15. detsember** kell 14.00 Mart Sanderi film „Kõhedad muinaslood“ kell 18.00 „Eelmised jõulud“ (komöödia, romantika)

• **pühapäev, 22. detsember** kell 14.00 „Jeesus juhatab sind kiirteele“ (komöödia, seiklusfilm) kell 18.00 „Star Wars: Skywalkeri tõus“ (action, ulmefilm, seiklus)

• **neljapäev, 26. detsember** kell 15.00 „Jumanji: järgmine tase“ (seiklus, komöödia) kell 19.00 „Rubljovka võmm: uusaasta mürgele 2“ (komöödia)

• **reedel, 27. detsember** kell 14.00 Mart Sanderi film „Kõhedad muinaslood“ kell 18.00 „Lumekuninganna 2: Elsa ja Anna uued seiklused“ (animatsioon, seiklus)

• **esmaspäev, 30. detsember** kell 14.00 „Lumekuninganna 2: Elsa ja Anna uued seiklused“ (animatsioon, seiklus)

Kino piletihind 5 €; õpilane, pensionär 4 €

Pärnu Jaagupi Rahvamajas

• **6. detsembril kell 16.** Beebipäev

• **10. detsembril kell 18.** VABA LAVA. Tule ja saa osa, lava on sinu päralt!

• **13. detsembril kell 19** MÄLUMÄNG

• **15. detsembril kell 10.** JÕULULAAT. Kell 12 Staabi- ja sidepataljoni ajateenijate kontsert HOIA MUL KÄEST (jõululaada raames).

• **19. detsembril kell 9.** DOONORIPÄEV

• **20. detsembril kell 20** Pärnu-Jaagupi jõulupidu Halinga restoranis ansambel Qvaldaga

Jälgige reklaami!

Põhja-Pärnumaa Raamatukogus Vändras

• **kaminasaalis 17. detsembril kell 17.30** toimub kirjandusklubi kokkusaamine. Teemaks on lemmikluuletused.

Kaisma rahvamajas

• **8. detsembril kell 12** JÕULULAAT

• **17. detsembril kell 13** EAKATE JÕULULAAT. Külalised Kehtna klubist, tantsuks mängib Leho Laaser. Eelregistreerimine kuni 10. detsembrini tel 515 5931

• **01.01.20 kell 00.30** UUE AASTA PIDU. Tantsuks mängib Valvo. Pääse 5 eurot

Compressport kutsub

COMPRESSPORT®
VEINO-MUSCULAR COMPRESSION TECHNOLOGY

16.-17. MISPO TALVEMARATON
6. - 7.12.2019 a. Start Vändra staadioni kõrval.

www.mispo.ee

Medal, diplom, saun, afterparty igale lõpetajale

AVAME UUE KAUPLOSE

Grossi
TOIDUKAUBAD

kell 10:00
20. DETSEMBRIL 2019

aadressil Uus tn. 20a

PÄRNU-JAAGUPIS
Pärnu maakonnas

AVAMISPÄEVAL:
igale alates 15 euro väärtuses ostukorvile kaasa KINGITUS
igas tunnis ühele ostjale ostukorv TASUTA
hulgaliselt hinnallaatust ja degusteerimisi

Tere tulemast! Ootame Teid!

www.metsaamet.ee

Teenused erametsaomanikule:

- Metsakinnistute ost
- Raieõiguse ost
- Metsa ülestöötamine ja vedu
- Maapinna mineraliseerimine koos külviga
- Metsamajandamise kavade koostamine

Teave e-post: info@metsaamet.ee Tel. 5615 0680, Karl Lister

Võtan vastu tellimusi toidukartulitele.

Kojuvedu.
Tel 52 05 578 Silver

7. DETSEMBRIL KELL 11-15
VÄNDRA RAAMATUKOGUS

KÄSITÖÖLAAT

Tulge jõulumeeneid müüma ja ostma!
Koduküpsetiste kohvik.
Võimalus tarbida tooteid kohapeal ja osta kaasa.
Igal täistunnil esinevad Vändra lapsed.

Rohkem infot Riina 53 952 216
Monika 53 427 986

REEDEL, 13. DETSEMBRIL ALGUSEGA 13.00

EAKATE JÕULULÕUNA

PÄRNJÕE RAHVAMAJAS

VÄIKESE ETTEASTE TEEVAD

PÄRNJÕE KOOLILAPSED

MUUSIKALINE PALA EPP KONT

OMA OSAVÕTUST PALUN TEATADA 10. DETSEMBRIKS
TELEFONIL 5300 9530 MAARJA

AINULT ÜLE VALLEY MINU VAIBA!

Vaipkatted -20%

Valmisvaipadel HINNAÜLLATUSED!

Pakkumine kehtib: 03.12-21.12.2019

VABRIKUPOOD
Vihtra tee 1A, Vändra
E-R 9-17, L 9-14

+372 444 7785
vandra@valley.ee

www.valley.ee